

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Część ogólna	
Podstawa prawna przeprowadzenia kontroli	art. 175 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 885 z późn. zm.)
Jednostka kontrolowana	Gmina Człuchów z siedzibą władz w Człuchowie oraz jej jednostki organizacyjne
Adres jednostki kontrolowanej	ul. Szczecińska 33, 77-300 Człuchów
Data rozpoczęcia i zakończenia kontroli	29 czerwca – 7 lipca 2017r.
Przedmiot kontroli	Realizacja dochodów związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz prawidłowość wykorzystania i rozliczenia dotacji otrzymanych z budżetu państwa w 2016 r. w wybranych rozdziałach i paragrafach.
Okres objęty kontrolą	2016 r.
Kontrolę wpisano do książki kontroli	poz. 3/2017 dn. 29.06.2017r.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Adam Marciniak – Wójt Gminy
Skład zespołu kontrolującego	Aneta Drozd – inspektor wojewódzki w Oddziale Kontroli Wydziału Finansów i Budżetu PUW
Upoważnienie	Nr 40/2017 z dnia 22.06.2017 r., podpisane przez Dyrektora Wydziału Finansów i Budżetu Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku z upoważnienia Wojewody Pomorskiego
Ocena skontrolowanej działalności	Pozytywna z uchybieniami

Ustalenia

Zakres przedmiotowy kontroli obejmował prawidłowość wydatkowania i rozliczenia dotacji z budżetu państwa, przekazanych kontrolowanej jednostce w 2016 r. na realizację zadań z zakresu administracji rządowej, polegających na wypłacie świadczenia wychowawczego (rozdział 85211 § 2060) oraz dofinansowanie bieżących zadań własnych gminy w zakresie: *Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa* (rozdział 80101 § 2030) i *Programu pomoc państwa w zakresie dożywiania* (rozdział 85229 § 2030), a także realizację dochodów budżetu państwa z tytułu opłat za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (rozdział 85228).

I. Prawidłowość wykorzystania i rozliczenia dotacji

Na podstawie sprawozdania Rb-50, ewidencji księgowej, dokumentacji źródłowej oraz sprawozdań merytoryczno-finansowych dokonano analizy wydatkowania dotacji celowych otrzymanych z budżetu państwa w 2016 r. na zadania objęte zakresem kontroli.

Plan i wykonanie dotacji przedstawiał się następująco:

Dział	Rozdział	Nazwa zadania	Paragraf	Plan po zmianach	wykonanie	zwrot
852	85211	Świadczenia wychowawcze	2060	6.610.000,00	6.542.230,99	67.769,01
852	85295	Pomoc państwa w zakresie dożywiania	2030	613.000,00	437.048,50*	55.951,50
801	80101	Narodowy Program Czytelnictwa	2030	12.000,00	12.000,00	0,00
RAZEM				7.235.000,00	6.991,279,49	123.720,51

* Blokada 120.000,00 zł

W zakresie prawidłowości wydatkowania dotacji udzielonych z budżetu państwa w 2016 r. badaniem objęto: dowody przedstawione w formie wydruków z ewidencji księgowej z podziałem na wydatki wg rozdziałów i paragrafów oraz dokumentację źródłową w odniesieniu do poszczególnych wydatków.

1. Świadczenia wychowawcze – rozdział 85211

Podstawy prawne przyznawania i rozliczania dotacji celowej z budżetu państwa na powyższe zadanie określone zostały w ustawie z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016, poz. 195, z późn. zm.).

Gmina Człuchów otrzymała dotację celową z budżetu państwa w wysokości **6.610.000,00 zł** na wypłatę świadczeń wychowawczych (Rodzina 500+) oraz na koszty obsługi zadania w wysokości 2 % przyznanych środków, którą wykorzystywała do wysokości **6.542.230,99 zł**. Różnicę - 67.769,01 zł zwrócono na rachunek PUW w dniu 13.01.2017r.

Przyczyną niewykorzystania dotacji w kwocie 67.769,01 zł było przeszacowanie planowanych wydatków. Oświadczenie w powyższej sprawie złożył Pan Ryszard Wójcik Kierownik GOPS w Człuchowie.

(akta kontroli str.10)

Realizacją powyższego zadania zajmował się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie.

Gmina Człuchów przekazywała dotację do jednostki realizującej zadanie bez zwłoki, z trzema wyjątkami, tj.:

- dotację otrzymaną w dniu 24.02.2016 r. w kwocie 16.850,00 zł przekazano do GOPS w Człuchowie w dniu 08.03.2016r.,(po 13 dniach),

- dotację otrzymaną w dniu 08.04.2016 r. w kwocie 250.000,00 zł przekazano do GOPS w Człuchowie w dniu 26.04.2016 r. (po 18 dniach),
- dotację otrzymaną w dniu 16.06.2016 r. w kwocie 446.650,00 zł przekazano do GOPS w Człuchowie w dniu 27.06.2016 r. (po 11 dniach).

Wyjaśnienie w powyższej sprawie złożyła Pani Aneta Gliszczyńska Skarbnik Gminy, w którym poinformowała, iż: *"(...) Dotacje przekazane z Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego na świadczenia wychowawcze (...) zostały przekazane jednostce budżetowej Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Człuchowie zgodnie z zapotrzebowaniem oraz na podstawie harmonogramu wypłat świadczeń przedstawionego do PUW w Gdańsku"*.

(akta kontroli str.11)

Dane wykazane w rocznym sprawozdaniu Rb-50 o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej za IV kwartał 2016r. były zgodne z danymi ujętymi w ewidencji księgowej.

Dotacja na realizację powyższego zadania została wydatkowana na:

- wypłatę świadczenia wychowawczego w okresie od kwietnia do grudnia 2016 r. – kwota **6.412.866,60 zł**. Wydatek zewidencjonowano w § 3110 – *świadczenia społeczne*,
- koszty obsługi zadania – kwota **129.364,39 zł**, w tym:
  - kwota 114.563,78 zł - wynagrodzenia wraz z pochodnymi pracowników zajmujących się obsługą programu Rodzina 500+.
W 2016 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie do obsługi w/w programu zatrudnił 1 pracownika na umowę o pracę (od 1 marca) i dodatkowo 10 pracowników GOPS pobierało dodatek specjalny w wysokości od 148,00 zł do 2.128,00 zł (pracownicy działu świadczeń rodzinnych oraz kierownik, księgowy, administrator sieci komputerowej, kasjer) w związku ze zwiększonym zakresem obowiązków. Wydatek zaewidencjonowany w § 4010 – *wynagrodzenia osobowe pracowników*, 4110 – *składki na ubezpieczenie społeczne*, 4120 – *składki na Fundusz Pracy*.
  - kwota 50,00 zł - zakup ręczników i środków BHP dla pracowników obsługujących program 500+ (§ 3020 – *wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń*),
  - kwota 11.940,00 zł - zakup komputerów wraz z oprogramowaniem, monitorów, tonerów, materiałów biurowych, druków, licencji na oprogramowanie do obsługi świadczeń wychowawczych, kabla do sieci informatycznej (§ 4210 - *zakup materiałów i wyposażenia*),
W wyniku przeprowadzonej kontroli ustalono również, że nie dokonano zakupów wyposażenia, którego koszt jednostkowy przekroczyłby kwotę 3.500,00 zł, co powodowałoby konieczność sfinansowania zakupów ze środków inwestycyjnych.

- kwota 50,00 zł - zapłata za badania wstępne pracownika zatrudnionego do obsługi programu 500+ (§ 4280 - *zakup usług zdrowotnych*),
- kwota 919,00 zł - zakupu usług pocztowych (§ 4300 - *zakup usług pozostałych*),
- kwota 911,61 zł, - odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (§ 4440),
- kwota 930,00 zł - uczestnictwo pracowników w szkoleniach dotyczących programu 500+, (§ 4700 – *szkolenia pracowników niebędących pracownikami służby cywilnej*).

Powyższe koszty obsługi wyniosły łącznie 1,98 %, co było zgodne z zapisami art. 52 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Ustalono, iż przekazana dotacja na realizację dodatków wychowawczych została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem i prawidłowo rozliczona.

2. Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – rozdział 85295

Podstawy prawne przyznania i rozliczania dotacji celowej z budżetu państwa na powyższe zadanie określone zostały w uchwale nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 (M.P.z 2015 r. poz.821).

Na dofinansowanie realizacji ww. Programu kontrolowanej jednostce przyznano dotację celową w kwocie **613.000,00 zł**, którą wykorzystano do wysokości **437.048,50 zł**. W związku ze zgłoszeniem przez Gminę, że zaplanowana dotacja nie zostanie wykorzystana w pełnej wysokości, decyzją Wojewody Pomorskiego objęto blokadą wydatków kwotę 120.000,00 zł. Na rachunek Gminy zostały więc przelane środki w wysokości 493.000,00 zł, a nie wydatkowana kwota 55.951,50 zł została zwrócona przez Gminę na rachunek PUW w dniu 13.01.2017r.

Zgodnie z oświadczeniem Pana Ryszarda Wójcika, Kierownik GOPS w Człuchowie, przyczyną niewykorzystania dotacji było przeszacowanie planowanych wydatków i zmniejszenie się liczby dzieci korzystających z dożywiania w szkołach.

(akta kontroli str.10)

Wykorzystanie przyznanej dotacji na poziomie 71,3% świadczy o nierzetelnym planowaniu wydatków na przedmiotowe zadanie.

Podstawą realizacji programu była Umowa w sprawie wieloletniego programu finansowego wspierania gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na 2016 rok zawarta w dniu 21 stycznia 2016 r. pomiędzy Wojewodą Pomorskim a Gminą Człuchów, której przedmiotem było określenie zasad i warunków udzielenia dotacji celowej przeznaczonej dla Gminy na dofinansowanie

zadania własnego o charakterze obowiązkowym z zakresu dożywiania dzieci oraz zapewnienie posiłku osobom go pozbawionym w 2016 r.

Na podstawie powyższej umowy Wojewoda zobowiązał się do przekazania dotacji w kwocie 390.000,00 zł, a wkład własny Gminy miał wynieść nie mniej niż 40%.

Do w/w Umowy podpisano Aneks nr 1 z dnia 21 lipca 2016r., na podstawie, którego:

- zwiększono dotację do kwoty 613.000,00 zł z przeznaczeniem na zakup posiłku, świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności albo świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych,
- obniżono udział środków własnych Gminy w kosztach realizacji Programu w 2016r. do wysokości nie mniej niż 20 %.

Rozliczenie dotacji

Na podstawie analizy dokumentów przedstawionych do kontroli oraz ewidencji księgowej ustalono, iż ogólny koszt programu w zakresie dożywiania wyniósł 547.048,50 zł, w tym:

- kwotę 437.048,50 zł sfinansowano z dotacji z budżetu państwa,
- kwotę 110.000,00 zł sfinansowano ze środków własnych gminy.

Wysokość środków własnych stanowiła 25,17 % całkowitych kosztów realizacji programu, w związku z powyższym zachowany został montaż finansowy określony w Umowie o udzielenie dotacji.

Pomoc w zakresie dożywiania przeznaczono na:

- zakup posiłku – dożywianie dzieci w szkołach – kwota 239.703,50 zł
- świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności – zasiłki celowe na dożywianie – kwota 307.345,00 zł.

Gmina Człuchów prowadziła wyodrębnioną ewidencję księgową wydatków z podziałem na środki własne i z dotacji. Powyższe wydatki zostały prawidłowo zaewidencjonowane w § 3110.

Ustalono, iż dotacja została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem i prawidłowo rozliczona.

3. Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa – rozdział 80110

Podstawy prawne przyznawania i rozliczania dotacji celowej z budżetu państwa na powyższe zadanie określone zostały w Uchwale nr 180/2015 Rady Ministrów z dnia 6 października 2015 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”- Priorytet 3 oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 października 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Priorytetu 3 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa” dotyczącego wspierania w latach 2016-2020 organów prowadzących szkoły oraz biblioteki pedagogiczne w zakresie rozwijania zainteresowań uczniów przez promocję i wspieranie czytelnictwa dzieci i młodzieży, w tym zakup nowości wydawniczych (Dz.U. z 2015 r. nr 154, poz.1667).

Na realizację powyższego zadania własnego Gmina Człuchów otrzymała dotację celową w rozdziale 80101 – Szkoły Podstawowe w kwocie łącznej **12.000,00 zł**.

Podstawą realizacji programu była Umowa nr 48/2016 zawarta dnia 5 września 2016r. pomiędzy Wojewodą Pomorskim a Gminą Człuchów o udzielenie dotacji celowej na zakup nowości wydawniczych do bibliotek szkolnych (książek niebędących podręcznikami) w ramach „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa”.

Wojewoda zobowiązał się do przekazania dotacji celowej z budżetu państwa w łącznej wysokości 12.000,00 zł na dofinansowanie zakupu książek do biblioteki mieszczącej się w Szkole Podstawowej w Rychnowach.

Zgodnie z zawartą umową, kwota dotacji na dofinansowanie zadania nie mogła stanowić więcej, niż 80% kosztów realizacja zadania, natomiast Gmina Człuchów zobowiązana została do zapewnienia finansowego wkładu własnego stanowiącego co najmniej 20% kosztów realizacji zadania. Przy czym za finansowy wkład własny uznano wydatki poniesione na realizację zadania od dnia zawarcia w/w umowy, tj. od 5 września do dnia 31 grudnia 2016r.

Na podstawie analizy dokumentów przedstawionych do kontroli, tj.: sprawozdania z realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa oraz ewidencji księkowej, ustalono, że w wyniku realizacji zadania zakupiono łącznie 878 książek niebędących podręcznikami szkolnymi, które zostały zaewidencjonowane na stanie biblioteki szkolnej (do kontroli przedstawiono księgę inwentarzową z biblioteki) na łączną kwotę 15.000,00 zł.

Wysokość wniesionych środków własnych wyniosła 3.000,00 zł i stanowiła 20% całkowitych kosztów realizacji programu, w związku z powyższym zachowany został montaż finansowy określony w Umowie nr 48/2016 o udzielanie dotacji celowej.

Na podstawie dokumentów źródłowych, tj.: ewidencji księkowej oraz faktur stwierdzono, iż wszystkie wydatki dotyczące przedmiotowego zadania poniesione zostały w miesiącach od września do grudnia 2016r. – zgodnie z w/w umową.

Na podstawie sprawozdania z realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa, sporządzonego przez Gminę Człuchów oraz pozostałych dokumentów potwierdzających realizację programu, tj.: konsultacji czytelniczych, sondy przeprowadzonej wśród uczniów, rodziców i nauczycieli dotyczącej propozycji zakupu książek do biblioteki szkolnej oraz przeprowadzonych konkursów szkolnych, gazetki szkolnej - promujących czytelnictwo, dziennika biblioteki szkolnej potwierdzającego prowadzenie zajęć dotyczących w/w programu, stwierdzono, iż organ prowadzący szkołę zrealizował przesłanki zawarte w § 3 ust. 1, pkt 1-7 ww. Rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Priorytetu 3 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa”.

Ustalono, iż przyznana dotacja na realizację powyższego zadania została wykorzystana prawidłowo i zgodnie z przeznaczeniem.

II. Realizacja dochodów z tytułu opłat za świadczenie usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi – rozdział 85228

Zasady udzielania pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz pobierania opłat za te usługi, określone zostały w art. 50 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.) oraz w Rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz.U. nr 189 poz. 1598 z późn. zm.).

Na podstawie sprawozdania Rb-27ZZ, ewidencji księgowej oraz dowodów źródłowych ustalono, iż należności w rozdziale 85228 § 0830 na koniec 2016 roku wyniosły łącznie 2.107,96 zł. W okresie objętym kontrolą zrealizowano dochody w wysokości 2.107,96 zł, z czego po potrąceniu przez Jednostkę 5 %, tj. 105,40 zł na rzecz Gminy - na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach samorządu terytorialnego – przekazano na rachunek bieżący dochodów Wojewody Pomorskiego kwotę **2002,56 zł**.

Wykonanie planu dochodów w zakresie objętym kontrolą przedstawia poniższa tabela:

Rozdz.	§	Należności	Dochody wykonane		Dochody przekazane	Należności pozostałe do zapłaty
			Ogółem	w tym potrącone na rzecz gminy		
85228	0830	2.107,96	2.107,96	105,40	2.002,56	0,00

Realizacją zadania z zakresu świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych zajmował się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie, którego Kierownik, działając z upoważnienia Wójta Gminy Człuchów, wydawał decyzje przyznające świadczenia w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W decyzjach określono m.in. zakres usług, ilość i koszt 1 godziny, kwotę odpłatności za wykonane usługi opiekuńcze.

Na podstawie przedłożonej ewidencji księgowej stwierdzono, że dane wykazane w rocznym sprawozdaniu Rb-27ZZ za 2016 r. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie były zgodne z ewidencją księgową.

W 2016 roku wydano 2 decyzje przyznające specjalistyczne usługi opiekuńcze dla 2 podopiecznych GOPS.

W celu zbadania poprawności dokonywania przypisu należności z tytułu opłat za świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych oraz dokonywanych wpłat, kontrolująca sprawdziła w/w decyzje oraz analityczną ewidencję księgową.

Na podstawie powyższych dokumentów stwierdzono, iż: przypisy należności dokonywane były na koniec miesiąca świadczenia usług opiekuńczych, na podstawie przedstawionych kart pracy opiekunek, potwierdzających wykonanie pracy u podopiecznych w danym miesiącu. Powyższe przypisy księgowane były analitycznie na kontach rozrachunkowych poszczególnych świadczeniobiorców. Opłaty za świadczone usługi opiekuńcze podopieczni dokonywali do kasy GOPS za pośrednictwem opiekunek świadczących usługi na podstawie wyliczeń księgowości.

Stwierdzono, iż w okresie objętym kontrolą wpływy z ww. tytułu pobierane przez GOPS w Człuchowie, w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej, były odprowadzane na dochody budżetu państwa w trybie i terminach określonych w art. 255 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych.

W 2016 r. w kontrolowanej jednostce nie dokonano umorzeń należności z tytułu specjalistycznych usług opiekuńczych. Wyjaśnienie w powyższej sprawie złożył Pan Ryszard Wójcik Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie.

(akta kontroli str.13)

ZALECENIA I WNIOSKI

Mając na uwadze powyższą ocenę i uwagi wnoszę o rzetelne planowanie wysokości dotacji z budżetu państwa, niezbędnej do realizacji zadań, w szczególności w odniesieniu do realizacji programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” datków budżetowych.

Informując o powyższym, uprzejmie proszę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień.

Jednocześnie proszę poinformować Wojewodę Pomorskiego, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania ww. uwag i wniosków oraz wykonaniu zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Wojewoda Pomorski

Dariusz Drelich